

Кисельов А.О.

кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри оперативно-розшукової діяльності
та спеціальної техніки ФПФПКП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПІДРОЗДІЛІВ КАРНОГО РОЗШУКУ КРАДІЖОК З КВАРТИР ТА ПРИВАТНИХ БУДИНКІВ (за матеріалами УКР ГУНП в дніпропетровській області)

У поточному 2018 році питома вага розкритих крадіжок на території Дніпропетровської області коливається в межах близько 20-25 %. Більшість крадіжок зареєстровано на території великих промислових міст області, а саме: на вулицях, в публічних місцях, з приватних будинків, з квартир та з гаражів. Переважна більшість крадіжок вчинюється у період з 08.00 до 18.00 та з 24.00 до 08.00 години.

Щодо крадіжок з квартир та приватних будинків, то загальна ситуація свідчить про те, що даним видом злочину найбільш уражені, як в цілому так і окремо, визначені райони великих промислових міст області.

Основними способами проникнення до квартир та приватних будинків є: підбір ключа; злам замків входних дверей або вибивання; проникнення через вікно або балкон шляхом пошкодження; вільним шляхом.

Найбільшим попитом серед предметів посягання користуються: комп'ютерна техніка; електричний інструмент; ювелірні прикраси; гроші; побутова техніка.

Метою доповіді є визначення особливостей виявлення працівниками підрозділів карного розшуку крадіжок з квартир та приватних будинків.

Під виявленням злочинів слід розуміти комплекс заходів аналітичного і оперативно-розшукового характеру зі збору і перевірки даних (відомостей, інформації) щодо діяльності осіб, які готують або вчиняють крадіжки. Аналітична робота, в першу чергу, повинна бути направлена на збір, накопичення і аналіз інформації про криміногенну обстановку (статистична та інша інформація органів та підрозділів Національної поліції) у сфері вчинення вказаних злочинів. Вивчення криміногенної обстановки надасть змогу працівникам карного розшуку отримати інформацію не тільки в загальному вигляді, але і конкретно щодо осіб, що вчиняють крадіжки (соціальний статус вказаних осіб, чи раніше засуджувалися за вчинення вказаних злочинів або притягалися до кримінальної відповідальності, причини і умови вчинення вказаних злочинів).

Знання особливостей вчинення зазначених злочинів допоможе в ефективному виявленні осіб, які їх вчиняють.

З метою своєчасного виявлення крадіжок працівникам підрозділів карного розшуку необхідно постійно здійснювати аналіз та вивчення криміногенної ситуації на території обслуговування, а також вживати вичерпних заходів, спрямованих на упередження та викриття вказаних вище злочинів.

Працівникам карного розшуку необхідно укріпити оперативні позиції, сформувати оперативну мережу згідно аналізу криміногенної ситуації, притягувати до співробітництва підсобний апарат там де необхідно, що забезпечить належну поінформованість оперативних працівників. Слід приділяти особливу увагу особам, що раніше вчинювали вказані злочини, відбули покарання і на теперішній час звільнені з місць позбавлення волі та можуть продовжувати впливати на криміногенну ситуацію на території обслуговування.

Необхідними для працівника карного розшуку є знання, отримані в ході аналізу оперативної обстановки, що склалася на території обслуговування, та перекриття джерелами оперативної інформації найбільш криміногенних місць збування викраденого майна (речові, продуктові та стихійні ринки, вокзали, території, прилеглі до вокзалів, ломбарди, різноманітні скупки, точки продажу мобільних телефонів, які раніше використовувалися). Іншим джерелом отримання інформації можуть бути:

- особи, які мають необхідну інформацію (працівники ломбардів, продавці товарів тощо);
- особи, причетні до вчинення злочинної діяльності;
- особи, яким за родом діяльності стала відома така інформація;
- особи, які здійснюють незаконну діяльність (наприклад, «мінйайли», несанкціоновані торговці напоями та іншими товарами);
- особи з числа обслуговуючого персоналу ресторанів, барів, кафе, які розташовані на залізничних станціях, вокзалах, та в інших місцях можливого перебування злочинців, а також носії ручної поклажі;
- особи, які ведуть антигромадський спосіб життя (наприклад повії, особи без постійного місця мешкання, які перебувають на вокзалах та прилеглих територіях).

Особливо важливим в отриманні оперативної інформації щодо вказаної діяльності в ході проведення ВКР є налагодження зв'язків з оперативними частинами ізоляторів тимчасового тримання та слідчих ізоляторів.

Засобом отримання інформації про осіб, які вчиняють крадіжки, є наведення довідок. У даному випадку інтерес представляє інформація щодо біографічних даних, освіти, місця мешкання, вчинення в минулому злочинів чи правопорушень, родинних зв'язків тощо.

Отримання інформації, що має значення для оперативного працівника, може бути здійснено шляхом направлення офіційного чи неофіційного запиту фізичній чи юридичній особі або шляхом безпосереднього ознайомлення з відповідними документами тощо. Джерелом довідок можуть бути оперативні, криміналістичні чи інші бази даних (обліки, картотеки), інформаційно-пошукові системи та ін. Інформацію можна отримати шляхом вивчення облі-

кових карток на осіб, які раніше вчиняли дані злочини. Важливим є постійне оперативне супроводження таких осіб. Допомогою в отриманні інформації слугуватиме вивчення журналів єдиного обліку, кримінальних проваджень інших підрозділів Національної поліції, а також адміністративних протоколів.

На базі отриманих даних розробляються агентурно-оперативні заходи та заходи оперативного (ініціативного) пошуку, які повинні включати особливості діяльності органів Національної поліції та безпосередньо підрозділів карного розшуку.

Особливо важливою є взаємодія оперативного працівника карного розшуку з іншими підрозділами органів Національної поліції, а також судів і прокуратури, які безпосередньо можуть отримати інформацію в ході розкриття злочинів та розслідування й розгляду кримінальних проваджень.

Також можливе безпосереднє виявлення оперативним працівником осіб, які вчиняють вказані злочини, у ході розкриття інших злочинів корисливої спрямованості. Може бути, що особами, які знаходяться під вартою або перебувають під слідством у інших провадженнях, було вчинено один із зазначених вище злочинів. У такому випадку можна отримати оперативну інформацію від працівників оперативних частин ІТТ та СІЗО.

Безпосереднє виявлення оперативним працівником осіб, які вчиняють дані злочини, може здійснюватися також шляхом ведення спостереження, виявлення злочинців за малопомітними ознаками і прикметами.

Важливим способом виявлення злочинців є оцінка місця, ситуації й оточуючих людей. Спостереження за поведінкою й зовнішнім виглядом деяких осіб з урахуванням певних ознак може свідчити не тільки про те, що вони були засуджені й відбули покарання в місцях позбавлення волі, але й про те, що вони можуть бути налаштовані на вчинення нових злочинів. До таких особливостей можна віднести:

1. Оцінку мови (присутність або відсутність елементів кримінального жаргону, спрямованість і зміст мовної діяльності).
2. Вивчення оцінки зовнішнього вигляду (одяг, наявність або відсутність характерних татуювань відповідно до злочинної ієрархії).
3. Оцінка динаміки спілкування й оточення особи, а також особистої поведінки особи (специфіка спілкування (використання жаргону), вживання кличок, поза, жести, манера поведінки).

Отже, враховуючи особливості вчинення крадіжок з квартир та приватних будинків, та з метою їх виявлення працівникам карного розшуку необхідно:

- залучати кваліфікований підсобний апарат з числа раніше засуджених за майнові злочини, учасників організованих груп;
- залучати джерела оперативної інформації з числа осіб, які мають зв'язки серед криміногенного елементу, а також обслуговуючого персоналу ресторанів, барів, кафе, які розташовані на залізничних станціях та вокзалах, та інших місць можливого перебування злочинців;

- проводити активну пошукову роботу в момент отримання повідомлення про вчинення злочинів, зокрема при виході на місце події СОГ з метою розкриття злочинів «по гарячих слідах»;
- проводити оперативно-пошукові заходи у місцях можливого збуту викраденого майна;
- здійснювати кваліфіковану оперативну розробку осіб, які обґрунтовано підозрюються у готуванні вказаних злочинів;
- обов'язково проводити розробки в СІЗО й ІТТ осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності за вчинення даних злочинів;
- використовувати оперативні можливості підрозділів карного розшуку, оперативних та оперативно-технічних підрозділів для документування за можливими місцями і каналами збуту викраденого;
- здійснювати своєчасний обмін оперативною інформацією з територіальними органами Національної поліції.

Коцюба С.А.

здобувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

Кризові явища, які спостерігаються протягом останніх років в політичній, економічній та соціальній сферах України, що супроводжуються стійкою тенденцією до погіршення криміногенної обстановки на Південному Сході, створили підґрунтя для формування й виникнення якісно й кількісно нових видів діяльності злочинних угруповань на території усєї держави. На жаль, до складу вказаних кримінальних утворень нерідко входять і військовослужбовці. За даними оперативно-слідчої практики за останні чотири роки кількість військовослужбовців, що входила до складу організованих груп збільшилася майже удвічі.

Під час системно-структурної перебудови центральних відомств, правових, організаційно-функціональних та інституційних змін в органах влади й управління, судових і правоохоронних органах намічаються негативні тенденції криміналізації суспільства й зростання організованої злочинності, яка дедалі набуває все більш загрозливих форм. Зростання кількості злочинів, насамперед тяжких й особливо тяжких, демонструє нездатність правоохоронних органів протистояти цим негативним явищам. Підтвердженням не-